

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

M. Popovich, Editor.

Subscription \$1.50 a year in Canada. Elsewhere \$1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить щотижня.

Редактор М. Попович.

Передплата на "Р. Н." вносить в Канаді \$1.50, а в других краях \$1.75 на рік

Рукописи не зберігає ся.

За оголошення редакція "Р. Н." не відповідає.

Адреса до "Р. Н." та на: "ROBOTNYJ NAROD" Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

Капітал і Праця в Канаді а Віна.

Для успішного ведення війни треба передовсім підготувати людий і капіталу. Людий треба до армії, треба і до праці в різних промислах для випорювання всего, що потрібне для задоволення життєвих потреб суспільности і для удержання армії, та зосотроженні її в амуницію, оружє і т. п. Но покриття воєнних витрат треба капіталу.

Канадійське правительство обіцяло Англії выставити півмільйонну армію. Зрозуміли річ, що зі з'організованем і заосотроженем тої армії звязано колосальні кошти, та се не перешкодило канад. правительству, тому типічному факторови групи тутешніх фінансієстів і агентів англійських імперіалістів, зростити прислугу тим, котрим оно служить.

На кого упав увесь тягар тої участі Канади в війні? — На робочий люд.

Хто пішов до армії? — Переважно робітники. Хто з подвоєною енергією працює для задоволення потреб армії і населеня в сей прикрий час? — Робітники.

Хто платить на всія фонди, потребу котрих викликає війна? — Робітники. Хто буде сплачувати воєнні кошти? — А звідси справа, — робітники.

Якже в Канаді відношенє капіталу до війни?

Зовсім подібно, як і в других капіталістичних державах. Капітал, в ім'я жотрого лє ся в нійній війні людська кров, має лише одно на цілі — зиск.

Коли навли охотників до армії припинив ся і показало ся, що Канада не зможе зібрати півмільйонної армії, правительство придумало схему "народної служби" і почало реєструвати всіх муштин в Канаді в віці — 16 до 65 літ, щоб використати всю спосібну мужє силу для армії і промислу. Ба, дальше, почало ся говорити про консекрицію то про застосованє міжційного акту.

Колиж з'організовані робітники вступили проти реєстрації, котру уважають за вступ до консекриції і вказали правительству, що оно перше всего повинно звернути ся в сторону капіталу і перевести реєстрацію і консекрицію цього богатства в Канаді, то правительство оказало ся гідним сторожем інтересів капіталу. Оно прямо й не слухало про реєстрацію і консекрицію капіталу; навпаки, оно зробило капіталови гарну пропозицію — воєнної язички на пять процент.

Доміняльне правительство призначило пять процент за вкладки на так звану "Канадійську Воєнну Позичку", вносячи від \$500 висше. Щось подібно, як се зроблено в Англії в так звану "Позичку Победи".

Від робітників вимагає ся пожертвованя всего, навіть життя, а від капіталу не лише не вимагає ся нічо, але еще й забезпечує ся йому пять процент доходу, котрий робочий люд буде віддає мусів сплачувати сотками літ.

Правительственною машиною в Оттаві руководять в части самі такі капіталісти, заінтересовані в зисках з свої війни, а почасті капіталістичні наймити. Нічога отже дивно го, що правительство дає про інтереси тих, котрим оно служить, а не про інтереси народа.

Група людий, числом менша пятьдесяти, контролює в Канаді богатства, в виді залізничних доріг, банків, фабрик, копалинь, землі і інших послостий та засобів, вартости

\$4,000,000,000, себто більше як третю частину всего матеріального богатства Канади. Інтересам тої групи кількадесятх людий служить канадійське правительство, — правительство вісім-мільйонного народа. Інтересам канадійських банкірів, котрі мають ту законні привілеї і силу далеко більші, чим всякі інші банки в інших державах в світі, інтересам англійського капіталу, вложеного в Канаді на суму 2,000,000,000 доларів, капіталу Злуч. Держав, вложеного ту на суму 500,000,000 доларів, інтересам стейтських трестів, інтересам 40,000,000 доларів прочо го чужосторонного капіталу вложенох в Канаді — служить канадійське правительство. Лише не інтересам канадійського народу.

Увесь той колосальний капітал нічим не жертвує тепер в часі війни, але домагає ся зиску. І він тягне зиски в часі війни значно більш чим перед війною.

А від праці, від робочого людю вимагають посяяти, жертв зади війни — для капіталу.

В посліднім часі правительство клопочє ся алармуючою потребою достарченя робітників до роботи на фармах з початком весни. І тут знова виває оно робітників до посяяти — щоб ішли робити за "умірювану" ціну. "Відні" фармери не мають чим платити. Але ніхто не говорить про те, за що робітник купить собі хліба із тої пшениці, яку він випродує і за яку віддає обіжєні спекулянти шкуру з нього будуть дупити. Ніхто не дає запоруки, що пшениця ся остане ся ту і робітник зможе її купити за приступну ціну.

Та робітників приходять до розуму і поволі починають пізнавати, що між працею і ви зискующим її навіть в нійній грізній час, капіталом, згоди бути не може.

Тези Про Імперіалізм і Національний Гнет.

1. Імперіалізм представляє собою тенденцію фінансового капіталу до переросту рамон національної держави до завойованя заморського панованя, жерел сирових матеріалів, сфер приміщення і ринків збуту для національного капіталу, а також — до твореня і в Европі великих державних комплексів, доро гою здуки сумежних економічно доповняючих себе просторів, без взгляду на національній іх населеня. Та послідна тенденція опирає ся також на плянах стратегічного характеру, позаяк імперіалізм, заосотруючи про творічя між державами, викликає потребу приняти мір зацпення і оборонних.

Ті імперіалістичні тенденції до колоніалізації і континентальної експанзії означають зміцненє і узагалненє національного гнету, котрий дотепер можна було стрінути лише в окремих державах з ріжнородним населенем (так званих державах національностей), де із історичних і географічних причин одна нація панувала над другими.

2. Той національний гнет противоричить інтересам робочої класи. Та сама імперіалістична бюрократія, котра є органом національного гнету, стає носителем класового угнітання пролетаріату власної нації; в борбі проти пролетаріату пануючої нації она застосовує всі ті средства, котрими она послуговує ся в борбі з угнетеними народами. Щом відноситься ся до робітничої класи угнітаючої нації — національний гнет не лише тормозить його класову борбу, стисняючи його свободу організації і понижаючи його культурний уровень, але будить також почуття солідарности з своєю національною буржуазією.

Зі звязаними руками і ногами, політично зискутий націоналізм, пролетаріат угнетеної народности стає безпомічним предметом експлуатації і рівночасно стає небезпечним конкурентом (понижачем зарібової плати, страйколом) для робітників пануючої національности.

Примусове втягненє національно — чужих частин в рами побідносної держави викликає причини нових війн, позаяк побіджена держава змагає до відвоюваня тих частин — длятого наприклад, що они для нєй економічно або стратегічно потрібні, або прим. длятого, що національні фрази завжди лучше прикривають імперіалістичну політику побідженої держави.

3. Длятого соц. дем. партія повинна як найенергичніше бороти ся з анексією (за борчою) політикою імперіалізму і її вислідом — політикою національного гнету.

Твердження імперіалістів, що здобуванє колоній є необхідне для розвою капіталізму, соц. демократія противиставить той факт, що в центральній і західній Европі і в Злучених Держ. настав вже час до перевороту капіталізму в соціалізм. А соціалізм не потребує колоній, длятого, що він буде давати відсталям народам неогістичну (несамолібну) культурну піддержку в такім обемі, що він без панованя над ними, дістане дорогою свободної вибери все те, що не буде можливо видтворити — наслідком географічного положеня. Не розній, не продовженє капіталізму, але — поборенє його звляєть ся вже тепер

історично — здійснимою задачею пролетаріату.

Твердження, що анексії в Европі конечні для стратегічного забезпеченя побідносної імперіалістичної держави, і рівночасно з тим конечні для забезпеченя мира, — соц. демократія противиставить той факт, що анексії заосотрують противоричя і тим самим побільшають небезпеку війни. А хочби діло стояло зовсім і не так, соц. демократія не може протягнути руки для зацпення мира, основано го на гнеті народів. Длятого, що, признаючи такий мир, она викопала-б пропасть між пролетаріатом пануючих і угнетених народностей. В тім часі, коли пролетаріат пануючої національности, наслідком признаня анексії, взяв-би на себе відічальність за імперіалістичну політику і, консеквентно, повинен би дальше піддержувати її і перемінити ся тим самим в раба імперіалізму, — пролетаріат угнетеної нації злучив-би ся з своєю буржуазією і бачив-би в пролетаріаті пануючої нації — свого ворога. Замість міжнародної класової борби пролетаріату проти ітернаціональної буржуазії повстав-би розкол серед пролетаріату, витворило ся ідейне зипсу те робітників. Робітничя класа булаб зовсім іларалізована в своїй повседнєній борбі, як і в борбі за соціалізм, проти імперіалізму.

4. Вихідною точкою борби соц. демократії проти анексії, проти насильного удержуваня угнетених народностей в границях анектуючої держави, являє ся відкиненє якої то не було оборони вітчизни, котра в епосі імперіалізму є обороною прав своєї буржуазії на гнобленє і рабване чужих народів. Задача соц. демократії полягає в напнятованю національного гнету, як удару вимірюваного проти інтересів пролетаріату пануючої національности; та задача полягає — в домаганю для угнетених всіх демократичних прав, в тім числі свободи агітації за політичним відлученем ся, длятого, що демократичні принципи вимагають, щоб всякій агітації ставило ся духове оружє а не насильство. Відхилючи в такий спосіб всяку відічальність за імперіалістичну політику гнету, з котрим соц. демократія борє ся в найзавзятійшій спосіб, она в жаднім случаю не виступає за установленем нових граничних стовпів в Европі, за приверненем знищених імперіалізмом границь. Історичний розвій показав там, де капіталізм розвинув ся без самостійної держави, що независима держава, в жаднім случаю не являє ся конечним попередником розвою продукційних сил і введєня соціалістичного устрою. Де колесо імперіалізму роздроблює вже сформовану капіталістичну державу, там в грубах насильних формах імперіалістичного гнету творить ся концентрація капіталістичного світа, підготувляюча соціалізм. Опираючись на викликаючі недоволенє наслідки того національного і економічного гнету, соц. демократія повинна вчити і притотовляти масл. як угнетених так і угнітаючих народностей, до солідарної борби, котра одна зможе знищити національний гнет разом з економічною експлуатацією — ведучи людство через імперіалізм до соціалізму.

Если в краях капіталістично розвинених соц. демократія не може банити перемоги над імперіалізмом в повороті до старих форм в сотвореню нових і відбудованя старих національних держав; если, навпаки, она повинна під клячем: проч з границями! прощигати дорогу соціалізму, економічні условия котрого вже дозрили; — то із її (соц. дем.) задачі впливає також домаганє: — проч з колоній — домаганє котре являє ся вінцем нашої борби проти імперіалістичного національного гнету. Колонії в жерелами нових доходів для капіталу, котрі повинні продовжити його жите. Капіталізм старає ся забрати із колоній навіть фізичну силу, творячи армії із туземців, котрі він при наго ді вишле проти революційного пролетаріату, як тепер — в світовій війні — застосовує їх проти своїх конкурентів. То ітернаціональнє відреченє ся від колоніалістичної експанзії, котрого пролетаріат може добити ся лише дорогою революційної борби, в жаднім случаю не буде означати для нерозвинених капіталістичних країв повороту до варварства — як се твердить соціал-імперіалісти. В більших краях Веходу (Турція, Хіни, Індія) протягом многих літ видить ся зріст буржуазних елементів, котрі можуть самостійно вповнитися стоячу там перед капіталізмом за дачу развити продукційних сил. Домагаючи ся відреченя ся європейського капіталізму від колоніалістичної експанзії, соц. демократія повинна використати для заострення революційної ірзми в Европі спрямовану проти європейського імперіалізму борбу молоді колоніалістичної буржуазії; соц. демократія буде піддержувати в колоніалістичних краях пролетарську борбу проти європейського і туземного капіталу, в цілях припєнення того моменту, коли час соціалізму пробе і поза Европою, і буде також старати ся ширити серед колоніалістичного пролетаріату свідомість, що його інтереси вимагають, не солідарности з національною буржуазією, але солідарности з

борючим ся за соціалізм європейським пролетаріату.

5. Подібно до того, як представляє ся неможливим переімити імперіалізм на капіталістичних основах відповідно до інтересів робітничої класи і положити кінець уруженям та само немонливо освободити його від тенденції до національного гнету, заставити його признати право нації на самозначенє. Длятого, борбу проти національного гнету треба вести, як борбу проти імперіалізму, за соціалізм.

Щоби осягнути ціль освободженя національно угнетених мас, соц. демократична борба повинна стати соц. революційною, повинна добиватись знищеня капіталістичного панованя. Позаяк лише через знищенє капіталістичної приватної власности, робітничя класа знищить інтерес до національного гнету, котрий є лише частію класового панованя. Соціалістичне суспільство не буде знати жадного гнету, оно дасть всім народам право спільного рішеня відносно всіх їхніх потреб, свободу для кожного горожанина брати участь в означеному тому, що він повинен вповнитися разом з другими.

Введенє борби проти проти національного гнету в ширене русло революційної борби мас за соціалізм, не означає відкладаня тої борби на неозначений час, або потіненє угнетених народів надією на будучє. Наслідки бурливої, революційзуючої всі відносини імперіалістичної епохи переіняють її рівночасно в епоху соціаліст. революції, в котрих пролетаріат розбиває всі окови.

(Дальше буде)

В. Винниченко.

ТАЛІСМАН.

(Дальше)

— А голубчику нашому, видно, не хочеть ся поіраць.

Тоді Голубов повернув ся до дяді всім важким тілом, серіозно подивив ся йому в лице і спокійно, рішуче промовив:

— Добре. Я згожуюсь.

Дядя Дум-Дум засміяв ся й почав вибачитись, але Голубов уперто і вже знов флегматично твердив:

— Не хочу. Стою за плян Залєтаєва.

— Ну, коли так, то й я! — задиркувало крикнув дядя Дум-Дум.

Виходило якесь чортзнаю, якесь змаганє в безрозсудности. А в тім, дяді Дум-Думови й Залєтаєву добре було змагатись, маючи за опіною довичку каторгу, себ-то, майже смерть. А мені, наприклад, або Тимошці треба було задуматись.

Але Тимошка-ж і покінчив мої вагання. Як не як, а в пляні Залєтаєва те гарно, що тут, чорт забрай, зразу тобі воля. Риск є, але тільки для одного. В старому-ж пляні цей самий риск у меньшому, правда, розмірі був у всіх. Так нехай же один пострадає за всіх. Віч, Тимошка, готов хоч зараз.

— А будемо копатись далі, марудитись, так нас і накриють. Тоді вже годі мештати!

— Згода! — сказав я. Зоставались Сердюков і Піня. Залєтаєв поглядав на останнього смакующим поглядом. Піня стояв блідий, захитлий і чудно водив по нас широкими очима. Йому, мабуть, не вірилось, що це серіозно.

— Ну, Піня, а ти ж як, чого замовк, га, — піднято спитав Тимошка. — Рішай ся, ти, брат, — староста. Не можна.

— Я слухаю, що ви говорите. Скажіть ви скажіть, тоді я скажу... — тихо сказав Піня.

Сердюков нахмурив лоба і дивив ся кудись під ноги, маючи такий вираз, немов вираховував якусь задачу.

— Добре, я згоден, — підняв він голову і подивив ся на всіх зміненими очима. І при цьому посьміхнув ся не притаманною йому якоюсь запобігаюче-винуваючо посьмішкою.

Зоставав ся один Піня. Він чогось дуже передихнув і хриплатим голосом промовив:

— Ну, і я згоден. Нехай буде так.

— Браво, Піня! — сильно ударив його в плечі Тимошка. — Оттак справжні революціонери повинні говорити. Ну, братя, так коли ж ми жеребок видаєм?

Залєтаєв після відповіді Піні подивив ся на його довгим поглядом і хутко повернув ся до Тимошки.

— Жеребок в самий останній момент! — сказав він.

— Розумієть ся, — засміяв ся дядя Дум-Дум. — Не дуже приємно з смертним присуєм в кишені. А то все таки надія: може не я. Правда, Піня?

Тоді Піня прокашляв ся і всеж таки хрипко сказав:

— А я просив би, щоб тепер, як це можна.

Залєтаєв у мить зорядісно й жорстоко витягнув до його лице.

— Ну, ні, роду мішко. А потім чому подібно? Ні, до самого побігу, важність, покажет реба тепер!

Дійсно, це було тис з ним. Тоді сказав Залєтаєву:

— Я тільки для або сестра чи хтос прихаль побачити но ім.

— Ну, це ніжнє обійтись. Мама, з

— Годі про це. Бив його Голубов, койкаж.

І от почалося то жоп ще протягнути всього стільки, щоб

вим, кроки якого шоб покласти поч големи руками, з

копаня вийшла з

евим. Залєтаєву в таке копан, а Піня

ла функція, його об ішло як слід, а не

льнує біля дерев, ч рі, чи не треба ког

дає, це Пінє діло.

— Ну, чекай же зив ся Залєтаєв. Не

знав, а найменше і зробило ніжкого вр

хїба можна серіозно того Піня був, очев

реживанями. Тепер важніший, ніж ран

по камера, днів ш нок і вечерю, але в

меньше нервової хал

віль дещо забував, п

Часто задумував ся як звертали ся до й

увивсь, я дивив ся не спав і лежав лиц

широко розплющені перед дзеркальцем не

кордюр бігав з розку ки збідли й схудли.

— Правда, всі ми, тік

настрою, але у нас н

яз у Піні. І на Піню сьмішкою. Знов зач

Правда, жартуєт та й то не голосно, б

одміну роль, але д

досить. Він і сам ще

робив усе можливе, п

тягнути день жеребок ми не знали, — все в

волі і тут, лишилось т

Але лєже заходила р

вє шось вигадував он

Чи не чекав він, щ

чеканя й одмовит ся

милув ся. І балакав

— А що, страшно?

Піня потиснув плеч

— Ну, як дуже ст

дше, одмовитись мож

ДУМКИ

"Боже хорони царя вав ся, говорить ся і

але ніде не чути —

рони людий в Европі"

"Ваш цар і вітчиз

бує вас?" — кричить

се належить читати: "

цар і інші народи х

шої крові!"

Капіталісти купують

силу за мізерну ціну.

робітників в часі виб

сують на тих своїх ви

чів, на капіталістич

датів, хоч они їхні вор

Дивним є те явище

бітники вперто відд

голоси на своїх ворог